

Sygn. akt I ACa 1113/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Paweł Rygiel
Sędziowie:	SSA Anna Kowacz-Braun (spr.) SSA Józef Wąsik
Protokolant:	st. sekr. sądowy Urszula Kłosińska

po rozpoznaniu w dniu 16 marca 2018 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa **M. G.**

przeciwko **Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Rejonowego w W., Prezesowi Sądu Okręgowego w K.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 10 kwietnia 2017 r. sygn. akt I C 863/16

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;**

3. **przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w K. na rzecz adwokata E. Ż. kwotę 2214 zł, w tym 414 zł podatku od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.**

SSA Anna Kowacz-Braun SSA Paweł Rygiel SSA Józef Wąsik

I ACa 1113/17

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 16 marca 2018 r.

Pozwem z dnia 17 marca 2016 r. powód M. G. wniósł przeciwko stronie pozwanej Skarb Państwa – Sądowi Rejonowemu w W. o zadośćuczynienie w kwocie 50.000 zł.

Na uzasadnienie podał, że bezpodstawnie odbył karę pozbawienia wolności w wymiarze 6 miesięcy, przez co powód i jego rodzina doznali poważnego uszczerbku moralnego.

W piśmie z dnia 27 października 2016 r. pełnomocnik z urzędu powoda podtrzymał żądanie pozwu. Na uzasadnienie żądania podał, że doszło do naruszenia praw powoda poprzez niezgodnie z prawem wprowadzenie do wykonania postanowieniem Sądu Rejonowego w W. z dnia 13 czerwca 2013 r. (1 Ko 820/13) kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 21 kwietnia 2011 r., które to postanowienie utrzymano w mocy postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z dnia 11 kwietnia 2014 r. (V Kzw 656/14). Kara pozbawienia wolności miała być wykonywana od 17 grudnia 2017 r. do 17 grudnia 2018 r., lecz w dniu 21 maja 2014 r. została wycofana z wykonania. Następnie kara łączna została wprowadzona do wykonania 15 grudnia 2015 r. a jej koniec przypadł na 18 listopada 2017 r. w jednak w związku z wyrokiem Sądu Najwyższego i kolejnym wyrokiem łącznym z dnia 15 maja 2015 r. (XI K 705/15/P) powód został zwolniony z odbywania poprzedniego wyroku łącznego i w miejsce tego wyroku odbywa karę jednostkową orzeczoną wyrokiem sygn. akt II K 114/13/P. Zdaniem powoda kara pozbawienia wolności orzeczone w sprawie II K 211/11 została wprowadzona do wykonania i odbył ją w wymiarze 6 miesięcy. Powód dopiero w dniu 11 kwietnia 2016 r. został zwolniony z odbywania kary łącznej, którą to karą była objęta kara orzeczona wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 21 kwietnia 2011 r. (II K 211/11). Wskutek zarządzenia wykonania kary powód i jego najbliższa rodzina ponieśli uszczerbek moralny. Powód był zmuszony do podjęcia dodatkowych starań, aby Rzecznik Praw Obywatelskich skierował sprawę do Sądu Najwyższego, co spowodowało dodatkowy stres w życiu powoda i jego najbliższych i spowodowało duże zamieszanie w wyliczeniu powodowi końca odbywania kary.

Postanowieniem z dnia 4 listopada 2016 r. wezwano jako kolejną jednostkę organizacyjną reprezentującą stronę pozwaną – Prezesa Sądu Okręgowego wK..

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrokiem z dnia 10 kwietnia 2017 r. Sąd Okręgowy w Krakowie: oddalił powództwo; zasądził od powoda M. G. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Państwa kwotę 4800 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania; przyznał od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w K. na rzecz adw. E. Ż. kwotę 2952 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

Orzeczenie to Sąd Okręgowy poprzedził następującymi ustaleniami:

Wyrokiem z dnia 21 kwietnia 2011 r. (sygn. akt II K 211/11) Sąd Rejonowy w W. uznał M. G. za winnego występku z dnia 178a § 1 k.k. i wymierzył za to karę 1 roku pozbawienia wolności, warunkowo zawieszając wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności na okres 2 lat próby. Wymierzył nadto grzywnę w wysokości 50 stawek dziennych przyjmując jedną stawkę dzienną równą kwocie 10 zł., orzekł zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 3 lat oraz nałożył obowiązek uiszczenia świadczenia pieniężnego.

Postanowieniem z dnia 13 czerwca 2013 r. Sąd Rejonowy w W. zarządził M. G. wykonanie kary 1 roku pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem z dnia 21 kwietnia 2011 r. (sygn. akt II K 211/11). Postanowieniem Sądu Okręgowego wK. z dnia 11 września 2014 r. postanowienie powyższe utrzymano w mocy.

Obliczeniem kary sporządzonym dnia 13 października 2014 r. wprowadzono karę 1 roku pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem z dnia 21 kwietnia 2011 r. (sygn. akt II K 211/11) Sąd Rejonowy w W. przyjmując za początek kary dzień 22 listopada 2017 r. a koniec kary dzień 22 listopada 2018 r.

Wyrokiem z dnia 10 kwietnia 2013 r. (sygn. akt II K 114/13/P) Sądu Rejonowego (...) w K. uznano M. G. za winnego czynu stanowiącego występki z art. 286 § 1 k.k. k art. 297 § 1 k.k. w zw. art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § k.k. i za to wymierzono karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, zaliczając na poczet orzeczonej kary okres rzeczywistego

pozbawienia wolności w sprawie, tj. jednego dnia zatrzymania w dniu 12 lipca 2012 r. uznając, że jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie równa się jednemu dniowi kary pozbawienia wolności.

Obliczeniem kary sporządzonym dnia 17 czerwca 2013 r. wprowadzono karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem w sprawie sygn. akt II K 114/13/P przyjmując za początek kary dzień 3 czerwca 2016 r. a koniec kary dzień 2 grudnia 2017 r. i zaliczając na poczet kary okres od 12 lipca 2012 r. do 12 lipca 2012 r.

Obliczeniem kary sporządzonym dnia 16 czerwca 2014 r. wprowadzono karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem w sprawie sygn. akt II K 114/13/P przyjmując za początek kary dzień 18 czerwca 2016 r. a koniec kary dzień 22 listopada 2017 r. i zaliczając na poczet kary okres od 12 lipca 2012 r. do 12 lipca 2012 r. i od dnia 30 stycznia 2010 r. do dnia 24 lutego 2012 r.

W pkt I wyroku łącznego z dnia 4 grudnia 2013 r. Sąd Rejonowy (...)wK.biorąc za podstawę kary pozbawienia wolności z osobna wymierzone wyrokami: wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 21 kwietnia 2011 r. sygn. akt II K 211/11 i wyrokiem Sądu Rejonowego (...)w K. z dnia 10 kwietnia 2013 r. sygn. akt VI K 114/13/P orzekł wobec M. G. karę łączną 2 lat pozbawienia wolności.

Na poczet orzeczonych w pkt I i II wyroku kar łącznych pozbawienia wolności zaliczył skazanemu kary dotychczas odbyte z wyroków podlegających łączeniu oraz zaliczył skazanemu na poczet podlegającej wykonaniu kary pozbawienia wolności okres rzeczywistego pozbawienia wolności tj. zatrzymania w okresie od 21 do 22 czerwca 2012 r. ze sprawy XI K 668/12/P oraz okres rzeczywistego pozbawienia wolności w okresie od 1 października 2011 r. do 3 października 2011 r. ze sprawy II K 30/12 (w odniesieniu do kary łącznej orzeczonej w pkt II wyroku) oraz okres rzeczywistego pozbawienia wolności tj. zatrzymania w dniu 12 lipca 2012 r. – ze sprawy II K 114/13/P.

Powyższy wyrok został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 09 grudnia 2014 r. (sygn. akt IV Ka 130/14).

W dniu 25 lutego 2015 r. do Zakładu Karnego w N. wpłynął nakaz przyjęcia M. G. w celu odbycia kary w wymiarze 2 lat pozbawienia wolności orzeczonej w pkt I wyroku łącznego w sprawie XI K 613/13/P, z zaliczeniem na poczet kary okresu od 12 lipca 2012 r. do 12 lipca 2012 r.

Obliczeniem kary sporządzonym dnia 25 lutego 2015 r. wprowadzono karę 2 lat pozbawienia wolności orzeczoną pkt I wyroku łącznego w sprawie sygn. akt XI K 613/13/P Sąd Rejonowy (...)w K., przyjmując za początek kary dzień 18 grudnia 2015 r. a koniec kary dzień 22 listopada 2017 r. i zaliczając na poczet kary okresy od 30 stycznia 2010 r. do 24 lutego 2010 r. oraz od 12 lipca 2012 r. do 12 lipca 2012 r.

Obliczeniem kary sporządzonym dnia 30 lipca 2015 r. wprowadzono karę 2 roku pozbawienia wolności orzeczoną pkt I wyroku łącznego w sprawie sygn. akt XI K 613/13/P Sąd Rejonowy (...)w K., przyjmując za początek kary dzień 15 grudnia 2015 r. a koniec kary dzień 18 listopada 2017 r. i zaliczając na poczet kary okresy od 30 stycznia 2010 r. do 24 lutego 2010 r. oraz od 12 lipca 2012 r. do 12 lipca 2012 r.

Obliczeniem kary sporządzonym dnia 12 października 2015 r. wprowadzono karę 2 roku pozbawienia wolności orzeczoną pkt I wyroku łącznego w sprawie sygn. akt XI K 613/13/P Sąd Rejonowy (...)w K., przyjmując za początek kary dzień 15 grudnia 2015 r. a koniec kary dzień 18 listopada 2017 r. i zaliczając na poczet kary okresy od 30 stycznia 2010 r. do 24 lutego 2010 r. oraz od 12 lipca 2012 r. do 12 lipca 2012 r.

Postanowieniem z dnia 30 października 2015 r. (sygn. akt IV KK 282/15) Sąd Najwyższy uchylił postanowienie Sądu Rejonowego w W. z dnia 11 września 2014 r. w przedmiocie zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec M. G. wyrokiem z dnia 21 kwietnia 2011 r. (sygn. akt II K 211/11) Sądu Rejonowego wW.oraz utrzymujące je w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w K. z dnia 11 września 2014 r.

Wyrokiem łącznym z dnia 15 marca 2015 r. (sygn. akt XI K 705/15/P) Sąd Rejonowy wW.stwierdził, że z chwilą wydania postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2015 r. (sygn. akt IV KK 282/15) uchylającym

postanowienia o zarządzeniu wykonania kary pozbawienia wolności ze sprawy II K 211/11 wyrok łączny Sądu Rejonowego (...)w K. z dnia 4 grudnia 2013 r. sygn. akt XI K 613/13/P w pkt I stracił moc. Umorzył postępowanie w zakresie wydania wyroku łącznego wobec kar pozbawienia wolności i zakazów orzeczonych wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 27 maja 2010 r. sygn. akt II K 438/10, Sądu Rejonowego w W. z dnia 21 kwietnia 2011 r. sygn. akt II K 211/11 oraz Sądu Rejonowego (...)w K. z dnia 10 kwietnia 2013 r. sygn. akt II K 114/13/P.

W dniu 11 kwietnia 2016 r. do Zakładu Karnego T. – M. wpłynęło pismo z Sądu Rejonowego (...)wK.informujące o wyroku łącznym z dnia 15 marca 2015 r. sygn. akt XI K 705/15/P) i o tym, że aktualnie wykonywane będą kary jednostkowe dotychczas objęte wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego (...)w K. z dnia 4 grudnia 2013 r. sygn. akt XI K 613/13/P. Do pisma załączono nakaz zwolnienia M. G. osadzonego na mocy wyroku łącznego Sądu Rejonowego (...)w K. z dnia 4 grudnia 2013 r. sygn. akt XI K 613/13/P w pkt I.

Kara pozbawienia wolności orzeczona w stosunku do M. G. wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 21 kwietnia 2011 r. (II K 211/11) jak i kara 2 lat pozbawienia wolności orzeczona w pkt I wyroku łącznego Sądu Rejonowego(...) w K. (XI K 613/13/P) były początkowo skierowane i wprowadzone do wykonania, ale ostatecznie wskutek zmiany sytuacji prawnej i dosłania nowych dokumentów zostały wycofane bez wykonania, a na ich poczet nie zostały zaliczone żadne okresy rzeczywistego pozbawienia wolności M. G..

W oparciu o poczynione ustalenia, odwołując się do treści art. 417 § 1 k.c., art. 23 k.c. oraz art. 448 zd. 1 k.c. Sąd Okręgowy uznał powództwo za nieuzasadnione. Równocześnie wskazał, że pokrzywdzonemu przysługują roszczenia o ochronę dóbr osobistych w każdym wypadku, gdy naruszenie dobra osobistego miało charakter obiektywnie bezprawny (art. 24 k.c.). Przesłanką dochodzenia tej ochrony w postaci zadośćuczynienia jest również zawinienie sprawcy naruszenia. Wprawdzie nie wynika z literalnego brzmienia art. 448 k.c., ale co wywieść należy z umiejscowienia tego przepisu w rozdziale regulującym odpowiedzialność za czyny niedozwolone, która to odpowiedzialność co do zasady jest oparta na zasadzie winy (wyrok SN z dnia 12 grudnia 2002 r., V CKN 1581/2000, OSNC 2004, nr 4, poz. 53; wyrok SN z dnia 1 kwietnia 2004 r., II CK 115/2003, niepubl.; wyrok SN z dnia 16 września 2004 r., IV CK 707/2003, niepubl.; wyrok SN z dnia 15 czerwca 2005 r., IV CK 805/2004, niepubl.; wyrok SN z dnia 28 września 2005 r., I CK 256/2005, niepubl.; wyrok SN z dnia 19 stycznia 2007 r., III CSK 358/2006, niepubl.; wyrok SN z dnia 24 stycznia 2008 r., I CSK 319/2007, niepubl.). Odmiennie jednak przedstawia się sytuacja jeżeli chodzi o odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c.za naruszenie dóbr osobistych przez Skarb Państwa, gdyż do przyjęcia odpowiedzialności Skarbu Państwa za naruszenie dóbr osobistych nie jest wymagana wina funkcjonariusza państwowego (por. Uchwałę Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 18 października 2011 r., III CZP 25/11, OSNC 2012 nr 2, poz. 15, wyrok SN z dnia 18 kwietnia 2013 r. III CSK 232/12, OSNC Zb. dodatk. 2014 Nr B, poz. 22, wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 20 marca 2015 r., II CSK 218/14, publ. Legalis, wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 6 kwietnia 2016 r., IV CSK 465/15, publ. Legalis).

Powód wskazał na uzasadnienie żądania, iż bezpodstawnie odbył karę pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem z dnia 21 kwietnia 2011 r. (sygn. akt II K 211/11) w wymiarze 6 miesięcy. Wskutek tego powód i jego rodzina doznali poważnego uszczerbku moralnego, a nadto powód był zmuszony do podjęcia dodatkowych starań, aby Rzecznik Praw Obywatelskich skierował sprawę do Sądu Najwyższego, co spowodowało dodatkowy stres w życiu powoda i jego najbliższych oraz spowodowało duże zamieszanie w wyliczeniu powodowi końca odbywania kary.

Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec powoda wyrokiem z dnia 21 kwietnia 2011 r. (sygn. akt II K 211/11) nastąpiło postanowieniem z dnia 13 czerwca 2013 r. Sądu Rejonowego w W. i kara ta miała być odbyta w okresie od 22 listopada 2017 r. do 22 listopada 2018 r. Następnie wyrokiem łącznym z dnia 4 grudnia 2013 r. Sądu Rejonowego (...)w K. (XI K 613/13/P) karę tę połączono z karą orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego (...)w K. z dnia 10 kwietnia 2013 r. sygn. akt VI K 114/13/P i orzeczono karę łączną 2 lat pozbawienia wolności. Kara ta miała podlegać wykonaniu w okresie od 15 grudnia 2015 r. do 18 listopada 2017 r. Postanowienie Sądu Rejonowego w W.z dnia 11 września 2014 r. w przedmiocie zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec M. G. wyrokiem z dnia 21 kwietnia 2011 r. (sygn. akt II K 211/11) oraz utrzymujące je w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w K.z dnia 11 września 2014 r. uchylono

postanowieniem z dnia 30 października 2015 r. Sądu Najwyższego (sygn. akt IV KK 282/15). Następnie wyrokiem łącznym z dnia 15 marca 2015 r. (sygn. akt XI K 705/15/P) Sąd Rejonowy w W. stwierdził, że z chwilą wydania postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2015 r. (sygn. akt IV KK 282/15) uchylającym postanowienia o zarządzeniu wykonania kary pozbawienia wolności ze sprawy II K 211/11 wyrok łączny Sądu Rejonowego (...)w K. z dnia 4 grudnia 2013 r. sygn. akt XI K 613/13/P w pkt I stracił moc oraz umorzył postępowanie w przedmiocie wydana wyroku łącznego. W dniu 11 kwietnia 2016 r. do Zakładu Karnego T.wpłynął nakaz zwolnienia M. G. osadzonego na mocy wyroku łącznego Sądu Rejonowego (...)w K. z dnia 4 grudnia 2013 r. sygn. akt XI K 613/13/P w pkt I. Niespornym było, że w okresie od 15 grudnia 2015 r. do 11 kwietnia 2016 r. powód M. G. przebywał w zakładzie karnym. Pozbawieniu wolności powoda w tym okresie nie można przypisać cechy bezprawności. Wprawdzie postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2015 r. (sygn. akt IV KK 282/15) rozstrzyga o bezprawności postanowień orzekających w przedmiocie zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 21 kwietnia 2011 r. sygn. akt II K 211/11. Tym niemniej kara pozbawienia wolności orzeczona w tej sprawie nie była w okresie od dnia 15 grudnia 2015 r. do 11 kwietnia 2016 r. wykonywana samodzielnie, lecz stanowiła część składową kary łącznej orzeczonej wyrokiem łącznym z dnia z dnia 4 grudnia 2013 r. (XI K 613/13/P). Przy badaniu, czy którąś z kar objętych wyrokiem łącznym wykonano nie można posiłkować się wytycznymi zawartymi w art. 80 k.k.w. gdyż dotyczy on odbywania samoistnych kar pozbawienia wolności orzeczonych osobnymi wyrokami, które to kary nie podlegają połączeniu w wyroku łącznym. O bezprawności pozbawienia wolności powoda w realiach niniejszej sprawy (tj. gdy powód odbywał karę łączną) można by mówić dopiero wtedy, gdyby albo obie kary objęte tym wyrokiem łącznym nie powinny były w rzeczywistości być wykonywane, albo gdyby okres, w którym karę łączną faktycznie odbyto był dłuższy, aniżeli kara pozbawienia wolności orzeczona drugim łączonym wyrokiem, tj. (w wypadku powoda) wyrokiem Sądu Rejonowego (...)w K. z dnia 10 kwietnia 2013 r. sygn. akt VI K 114/13/P. Stan taki nie zachodzi, ponieważ powód nie wykazał, ani nawet nie twierdził, aby kara pozbawienia wolności orzeczona wyrokiem Sądu Rejonowego (...)w K. z dnia 10 kwietnia 2013 r. sygn. akt VI K 114/13/P nie mogła być wykonywana. Natomiast długość kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego (...)w K. z dnia 10 kwietnia 2013 r. sygn. akt VI K 114/13/P wynosiła 1 rok i 6 miesięcy pozbawienia wolności, a zatem dłużej, niż okres czasu od 15 grudnia 2015 r. (początek wykonywania wyroku łącznego) do 11 kwietnia 2016 r. (zwolnienie powoda z wykonywania kary orzeczonej wyrokiem łącznym). Nie można zatem uznać, że przetrzymywanie powoda w zakładzie karnym w okresie od 15 grudnia 2015 r. do 11 kwietnia 2016 r. miało charakter bezprawnego pozbawienia wolności powoda, gdyż pobyt powoda w zakładzie karnym znajdował uzasadnienie w fakcie, że składowa kary łącznej – kara orzeczona wyrokiem z dnia 10 kwietnia 2013 r. (VI K 114/13/P) – powinna być w stosunku do powoda wykonywana. Zatem nie doszło z tej przyczyny do bezprawnego naruszenia dobra osobistego powoda w postaci wolności. Powód nie może zatem z tej przyczyny domagać się zadośćuczynienia, albowiem brak jest przesłanki dochodzenia tego roszczenia w postaci bezprawnego naruszenia dóbr osobistych powoda.

Nie może również powód domagać się zadośćuczynienia z powołaniem się na odczuwanie stresu oraz „zamieszanie” w wyliczeniu mu końca odbywania kary. Okoliczności te nie stanowią bowiem naruszenia jakiegokolwiek spośród dóbr osobistych przewidzianych w art. 23 k.c. lub stwierdzonych w orzecznictwie sądowym. Kwestionowane przez powoda orzeczenia sądowe orzekające w przedmiocie zarządzenia wykonania kary nie naruszały w szczególności czci i godności powoda. Fakt, że były nietrafne – o czym rozstrzygnął Sąd Najwyższy – nie może być w tym kontekście rozstrzygający. Brak stresu czy innego poczucia dyskomfortu psychicznego (nawet wynikły z potrzeby zaskarżenia orzeczeń sądowych, czy niepewności co do momentu zakończenia odbywania kary pozbawienia wolności) nie jest dobrem osobistym. Ogólnikowe powołanie się przez powoda na „uszczerbek moralny” nie jest w tym zakresie wystarczające, lecz należy wskazać skonkretyzowane naruszone dobro osobiste, a tego – poza wskazaniem na pozbawienie wolności – powód nie uczynił.

Nie może również powód domagać się zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych, jakie miało mieć miejsce wobec członków jego rodziny. Można bowiem dochodzić roszczeń, w szczególności żądać zadośćuczynienia, tylko w wypadku naruszenia własnego dobra osobistego. Nie można natomiast żądać zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych innych, nawet blisko z żądającym spokrewnionych osób.

Na zasadzie od przegranej proces powoda na rzecz wygrywającej strony pozwanej w pkt II sentencji na zasadzie art. 98 § 1 w zw. z art. 32 ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej RP (Dz. U. z 2016 r. poz. 2261) złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika wynikające z art. 99 k.p.c. i § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokacie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800) w brzmieniu obowiązującym w dacie wytoczenia powództwa.

O wynagrodzeniu pełnomocnika z urzędu powoda orzeczono w pkt III sentencji na zasadzie § 2 pkt 1 i § 4 ust. 1 i ust. 3 w zw. z § 8 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2015 r. poz. 1801) w brzmieniu obowiązującym w dacie wytoczenia powództwa.

Apelację od tego wyroku, zaskarżając go w zakresie punktu I, którym oddalono powództwo oraz punktu II, którym zasądzone od powoda koszty procesu, wniósł powód M. G., który zarzucił:

1. naruszenie prawa procesowego, a w szczególności:

- art. 233 § 1 k.p.c. i art. 227 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że powód nie zaczął odbywać kary pozbawienia wolności wynikającej z wyroku łącznego o sygn. akt XI K 613/13/P, gdyż Sąd Karny wydając kolejny wyrok łączny w dacie wskazanej w odpisie wyroku 15 marca 2015 r., sygn. akt XI K 705/15/P dysponował postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2016 r., które to postanowienie wskazywało, że wobec powoda nie powinno być zarządzone wykonanie kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 21 kwietnia 2011 r., sygn. akt II K 211/11;

- art. 212 § 1 k.p.c. poprzez brak informacyjnego przesłuchania stron postępowania;

- art. 227 k.p.c. w zw. z art. 217 § 1 k.p.c. poprzez brak przeprowadzenia dowodów w postaci przesłuchania świadka H. G. i powoda;

- art. 102 k.p.c. i art. 227 k.p.c. polegające na nieuwzględnieniu trudnej sytuacji materialnej i osobistej powoda;

2. naruszenie prawa materialnego to jest:

- art. 23 k.c. i art. 448 k.c. poprzez uznanie, że powód nie wskazał dobra osobistego jakie zostało naruszone przez poprzez działanie strony pozwanej;

- art. 417 § 1 k.c. i art. 361 k.c. poprzez uznanie, że działanie strony pozwanej nie było bezprawne i nie istnieje adekwatny związek przyczynowo – skutkowy pomiędzy działaniem strony pozwanej – wydaniem orzeczenia – a szkodą w postaci naruszenia dóbr osobistych powoda, co w konsekwencji doprowadziło do oddalenia powództwa.

Wskazując na powyższe zarzuty powód wniósł o zmianę wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości; ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

Strona pozwana zastępowana przez Prokuraturę Generalną Rzeczypospolitej Polskiej wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja powoda M. G. jest nieuzasadniona.

Z uwagi na charakter zarzutów podniesionych w apelacji, jak również potrzebę wskazania podstawy rozstrzygnięcia (art. 382 k.p.c.), stwierdzić należy, że ustalony przez Sąd Okręgowy stan faktyczny Sąd Apelacyjny przyjął za własny bowiem wprowadzony on został z dowodów, których ocena odpowiada wszelkim wskazaniom z art. 233 § 1 k.p.c.

Wyjaśnić przy tym należy, że przepis art. 233 § 1 k.p.c. stanowiący wyraz zasady swobodnej oceny dowodów, określa granice tej swobody i wskazuje w jaki sposób Sąd powinien ją realizować. Wynika z niego między innymi, że Sąd ma obowiązek wyprowadzenia z zebranego w sprawie materiału dowodowego wniosków prawidłowych logicznie, że może oprzeć swoje przekonanie jedynie na dowodach prawidłowo przeprowadzonych i na podstawie wszechstronnego rozważenia całego zebranego materiału dowodowego, oraz że musi dokonać selekcji zebranego materiału, ocenić moc dowodową poszczególnych dowodów i dać prawidłowy wyraz wynikom tego wyboru i oceny. Jak wskazał Sąd Najwyższy między innymi w orzeczeniu z dnia 14 stycznia 2000 r., I CKN 1169/99 (OSNC 2000/7-8/139), skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wskazania, które zasady oceny dowodów zostały naruszone i w jaki sposób oraz jaki miało to wpływ na rozstrzygnięcie sprawy (por. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 2005 r. III CK 3/05 LEX nr 180925).

Wyraźnie trzeba więc stwierdzić, że granice oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) wyznaczają trzy czynniki: logiczny, ustawowy oraz ideologiczny, przez który rozumie się poziom świadomości prawnej sędziego, czyli znajomość przepisów, doktryny i orzecznictwa, a także informacje dotyczące różnych faktów życia społecznego, kultura prawna oraz system pozaprawnych reguł i ocen społecznych, do których odsyłają przepisy obowiązującego prawa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2002 r., II UKN 555/01, LEX nr 572008).

Z kolei w wyroku z dnia z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00 (LEX nr 56906) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że ocena wiarygodności mocy dowodów przeprowadzonych w danej sprawie wyraża istotę sądenia w części obejmującej ustalenie faktów, ponieważ obejmuje rozstrzygnięcie o przeciwstawnych twierdzeniach stron na podstawie własnego przekonania sędziego powziętego w wyniku bezpośredniego zetknięcia się ze świadkami, dokumentami i innymi środkami dowodowymi. Powinna odpowiadać regułom logicznego rozumowania wyrażającym formalne schematy powiązań pomiędzy podstawami wnioskowania i wnioskami oraz uwzględniać zasady doświadczenia życiowego wyznaczające granice dopuszczalnych wniosków i stopień prawdopodobieństwa ich występowania w danej sytuacji. Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo – skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona. (podobnie np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00, LEX nr 56906).

W apelacji zarzutów o takim charakterze nie podniesiono bowiem skarżący skupia się na nieistotnych dla rozstrzygnięcia sprawy drobnych nieścisłościach w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Najwięcej uwagi poświęca rzekomym sprzecznościom wynikającym z ustaleń poczynionych w oparciu o wyrok łączny Sądu Rejonowego (...)wK., sygn. akt XI K 705/15/P.

W związku z powyższym dla odpowiedzi na ten zarzut Sąd Apelacyjny nieco uszczegółowił ustalenia Sądu Okręgowego.

Z odpisu wyroku wyrok łączny Sądu Rejonowego (...)w K. sygn. akt XI K 705/15/P (zalegającego w aktach sprawy na k. 79) wynika, że wydany został w dniu 15 marca 2015 r. jednakże opisując wyroki, którymi M. G. został prawomocnie skazany w jego punkcie 2 znalazła się treść: „ Sądu Rejonowego w W. z dnia 21 kwietnia 2011 r., sygn. akt II K 211/11, za przestępstwo popełnione w dniu 23 kwietnia 2010 r., kwalifikowane z art. 178a § 1 k.k. na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem na okres 2 lat próby, karę 50 stawek dziennych godzinowych po 10 złotych każda, 3 lata zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych i rowerów w ruchu lądowym oraz 100 zł świadczenia pieniężnego, gdzie postanowieniem z dnia 13 czerwca 2013 r., sygn. II 1 Ko 820/13, utrzymanym w mocy postanowieniem Sądu Okręgowego z dnia 1 września 2014 r., sygn. V Kzw 656/14 zarządzono wykonanie kary warunkowo zawieszonyj, ale postanowieniem Sadu Najwyższego z dnia 30 października 2015 r., sygn. IV KK 282/15

uchylono oba powyższe postanowienia i umorzono postępowanie wykonawcze w przedmiocie zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności”.

W wyroku tym opisano także inne wyroki skazujące M. G. wydanych przez: Sąd Rejonowy w W.z dnia 27 maja 2010 r., sygn. akt II K 438/10; Sąd Rejonowy (...)w K.z dnia 29 listopada 2012 r., sygn. akt XI K 668/12/P; Sąd Rejonowy w W.z dnia 3 grudnia 2012 r., sygn. akt II K 30/12; Sąd Rejonowy (...)w K. z dnia 10 kwietnia 2013 r., sygn. akt II K 114/13/P. Natomiast w punkcie 6 znalazła się treść: „Wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego (...)w K. z dnia 4 grudnia 2013 r., sygn. XI K 613/13/P w punkcie I połączono kary jednostkowe pozbawienia wolności ze spraw II K 211/11 i sygn. XI K 114/13/P i orzeczono karę łączną 2 lat pozbawienia wolności, a w punkcie II połączono kary jednostkowe pozbawienia wolności ze spraw sygn. XI K 668/12 i sygn. II K 30/12 i orzeczono karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności; w punkcie IV umorzono postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego wobec kar ze sprawy o sygn. II K 438/10”.

W opisywanym tu wyroku łącznym jaki został wydany przez Sąd Rejonowy (...)w K. do sygn. akt XI K 705/15/P opatrzonym datą 15 marca 2015 r. Sąd:

- w punkcie I stwierdził, iż w oparciu o art. 575 § 2 k.p.k. z chwilą wydania postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2015 r., sygn. IV KK 282/15 uchylającym postanowienie o zarządzeniu wykonania kary pozbawienia wolności ze sprawy II K 211/11 wyrok łączny Sądu Rejonowego (...)w K. z dnia 4 grudnia 2013 r., sygn. XI K 613/13/P w punkcie I stracił moc;

- w punkcie II na mocy art. 527 k.p.k. w zw. z art.69 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. umorzył postępowanie w zakresie wydania wyroku łącznego wobec kar pozbawienia wolności i zakazów orzeczonych wyrokiem Sądu Rejonowego w W.z dnia 27 maja 2010 r., sygn. akt II K 438/10, Sądu Rejonowego w W.z dnia 21 kwietnia 2011 r., sygn. akt II K 211/11 oraz Sądu Rejonowego (...)w K. z dnia 10 kwietnia 2013 r., sygn. akt II K 114/13/P;

- w punkcie III na mocy art. 85 k.k., art. 86 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 33 § 2 k.k. w brzmieniu sprzed 1 lipca 2015 r., biorąc za podstawę kary jednostkowe grzywny z osobna wymierzone wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 27 maja 2010 r., sygn. akt II K 438/10, Sądu Rejonowego w W.z dnia 21 kwietnia 2011 r., sygn. akt II K 211/11 orzekł wobec skazanego M. G. karę łączną grzywny w wysokości 80 stawek dziennych po 10 zł każda.

Na wyroku łącznym, którego znaczna część została zacytowana widnieje adnotacja Sędziego stwierdzająca jego prawomocność i wykonalność z dniem 23 marca 2016 r.

Z powyższego jasno wynika, że wyrok łączny Sądu Rejonowego (...)w K., sygn. akt XI K 705/15/P wydany został w dniu 15 marca 2016 r. a błąd w dacie określający rok jest jedynie oczywistą omyłką. Wskazuje na to jednoznaczna treść orzeczenia, w którym Sąd Rejonowy odwołuje się dwukrotnie do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2015 r., sygn. akt IV KK 282/15. Ta powielona przez Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku pomywał nie ma najmniejszego wpływu na treść zapadłego w niniejszej sprawie wyrok.

Zdecydowanie podkreślić należy, że ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że powód M. G. nie odbywał we wskazanym przez siebie czasokresie kary pozbawienia wolności zarówno jednostkowej z wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 21 kwietnia 2011 r., sygn. akt II K 211/11, jak i orzeczonej wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego (...)w K.z dnia 4 grudnia 2013r., sygn. XI K 613/13/P. Natomiast od 15 grudnia 2015 r. do 17 maja 2017 r. odbywał karę jednostkową orzeczoną wyrokiem Sąd Rejonowy (...)w K.z dnia 10 kwietnia 2013 r., sygn. akt II K 114/13/P.

Potwierdza to jednoznacznie obliczenie kary sporządzone przez Zakład Karny T., z którego wynika, że M. G. przebywał w tym zakładzie w wykonaniu kary orzeczonej przez Sąd Rejonowy (...)w K.z dnia 10 kwietnia 2013 r., sygn. akt II K 114/13/P. W uwagach do obliczenia podano: „po rozwiązaniu WŁ XI K 613/13/P pkt I – wprowadzono karę jednostkową” (obliczenie kary k.487). Obliczenie kary dołączone zostało do pisma strony pozwanej z dnia 27 marca 2017 r., które zostało nadane przesyłką poleconą na adres pełnomocnika powoda w dniu 28 marca 2017 r.(k.484).

Okoliczności wynikające z tego obliczenia kary nie zostały zaprzeczone przez powoda, a więc w systemie apelacji pełnej, gdy strona pozwana także w odpowiedzi na apelację wprost odwołuje się do swego pisma i dokumentu do niego dołączonego – zastosowanie będzie miał art. 230 k.p.c. Ponadto treść opisanego tu obliczenia kary ma potwierdzenie w treści pisma podpisanego przez Dyrektora Zakładu Karnego w T. – M. nadesłanego do Sądu Okręgowego, z daty 1 lutego 2017 r. (k. 472), z którego wynika, że zarówno kara 1 roku pozbawienia wolności orzeczona wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 21 kwietnia 2011 r., sygn. akt II K 211/11 jak i kara 2 lat pozbawienia wolności orzeczona w punkcie I wyroku łącznego sądu Rejonowego (...)w K. z dnia 4 grudnia 2013 r., sygn. akt XI K 613/13/P były początkowo skierowane i wprowadzone do wykonania, ale ostatecznie wskutek zmiany sytuacji prawnej i dosłania nowych dokumentów zostały wycofane bez wykonania, a na ich poczet nie zostały zaliczone żadne okresy rzeczywistego pozbawienia wolności skazanego M. G..

W sprawie nie doszło do naruszenia prawa procesowego w tym nie tylko art. 233 § 1 k.p.c. ale też art. 212 § 1 k.p.c., 227 k.p.c. w zw. z art. 217 § 1 k.p.c. oraz art. 102 k.p.c.

Jeśli chodzi o naruszenie art. 212 § 1 k.p.c. to wyjaśnić wypada, że przesłuchanie informacyjne stron, o którym mowa w tym przepisie, nie jest środkiem dowodowym i musi być odróżnione od przesłuchania stron na podstawie art. 299 k.p.c. i n. Różnica polega na tym, że przesłuchanie informacyjne jest tylko postacią pozyskiwania przez sąd od stron oświadczeń wiedzy co do okoliczności sprawy i co do dowodów. Chodzi więc o czynność mającą charakter wyłącznie informacyjny. Nie jest to czynność dowodowa, która miałaby mieć wpływ na przekonanie sędziego o prawdziwości twierdzeń faktycznych i dokonanie tym samym ustaleń faktycznych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 1999 r., I CO 39/99, LEX nr 523623). Co więcej nie w każdej sprawie przesłuchanie takie musi zostać przeprowadzone. Sąd, podejmując w tym zakresie decyzję, powinien kierować się tym, czy spełnione są wynikające z art. 212 § 1 k.p.c. przesłanki przesłuchania informacyjnego, a więc czy konieczne jest powołanie lub uzupełnienie twierdzeń i dowodów, udzielenie przez strony wyjaśnień lub wyjaśnienie istotnych okoliczności sprawy, spornych między stronami. Decyzja w tym zakresie uwarunkowana jest tym, jaki obraz sprawy sąd uzyskał na podstawie pozwu i ewentualnie odpowiedzi na pozew, jeżeli została złożona, jak również ewentualnych dalszych pism przygotowawczych. Jeśli na tej podstawie sąd może przyjąć, że twierdzenia stron są jasne, nie budzą wątpliwości, pozwalają na określenie podstawy faktycznej żądania, a strona na ich poparcie powołała dowody, to przeprowadzenie przesłuchania informacyjnego nie musi być konieczne. Podobnie rzecz będzie się przedstawiać, gdy sąd na podstawie pozwu, odpowiedzi na pozew lub dalszych pism przygotowawczych może ustalić, jakie istotne okoliczności sprawy są między stronami sporne.

Słusznie więc nie doszło w niniejszej sprawie do przesłuchania informacyjnego powoda bowiem istotne dla sprawy okoliczności wynikały ze stanowisk pisemnych stron. Ponadto takie wysłuchanie ma określony cel, którym nie jest umożliwienie powodowi skonstruowania żądania i jego podstawy faktycznej do tego nie zwalnia to z obowiązku strony wykazania prawdziwości swych twierdzeń zgodnie z art. 6 k.c.

Prowadzi to do jednoznacznego wniosku, że nieprzesłuchanie informacyjne powoda w trybie art. 212 § 1 k.p.c. nie miało żadnego wpływu na wynik sprawy.

Chybiony jest także kolejny zarzut dotyczący naruszenia art. 227 k.p.c. w zw. z art. 217 § 1 k.p.c.

W toku postępowania dowodowego Sąd może naruszyć przepis art. 227 k.p.c. tylko wtedy, gdy zostanie wykazane, że Sąd przeprowadził dowód na okoliczności niemające istotnego znaczenia w sprawie i ta wadliwość postępowania dowodowego mogła mieć wpływ na wynik sprawy, a także gdy sąd odmówił przeprowadzenia dowodu na fakty mające istotne znaczenie w sprawie, wadliwie oceniając, iż nie mają one takiego charakteru (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2008 r., II PK 47/08, Lex nr 500202; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2001 r., IV CKN 970/00, Lex nr 52753; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2005 r., III CK 548/04, Lex nr 151666). W związku z tym naruszenie art. 227 k.p.c. następuje, gdy Sąd oddala wnioski dowodowe zmierzające do wyjaśnienia istotnych okoliczności sprawy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2000 r., IV CKN 20/00, Lex nr 52437; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2001 r., I PKN 299/00, OSNP, nr 23, poz. 573). W ocenie

Sądu Najwyższego twierdzenie, że naruszony został art. 227 k.p.c., bez jednoczesnego wskazania na uchybienie innym przepisom regulującym postępowanie dowodowe (np. art. 217 § 2,3 k.p.c., art. 278 k.p.c.) nie stanowi podstawy zarzutu naruszenia przepisów postępowania (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2006 r., IV CSK 276/06, Lex nr 250047).

W apelacji naruszenie art. 227 k.p.c. powiązane z naruszeniem art. 217 § 1 k.p.c. co uznać należy za zarzut nietrafny.

Oczywistym bowiem jest, że strona aż do zamknięcia rozprawy może przytaczać okoliczności faktyczne i dowody na uzasadnienie swych wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej z zastrzeżeniem niekorzystnych skutków, jakie według k.p.c. mogą dla niej wynikać z działania na zwłokę lub niezastosowania się do zarządzeń przewodniczącego i postanowień sądu (art. 217 § 1 k.p.c.). Powód nie został pozbawiona tego uprawnienia więc w tym zakresie nie doszło do naruszenia art. 217 § 1 k.p.c..

Jednakże z uwagi na uzasadnienie tego zarzuty wskazać wypada, że Sąd pominię środki dowodowe, jeżeli okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione lub jeżeli strona powołuje dowody jedynie dla zwłoki (art. 217 § 3 k.p.c.).

Przez wyjaśnienie spornych okoliczności rozumieć należy taki stan rzeczy, w którym albo nastąpiło uzgodnienie między stronami spornych dotychczas okoliczności, albo też zostały one wyjaśnione na korzyść strony powołującej dowody. Niedopuszczalne jest pominięcie zaoferowanych środków dowodowych z powołaniem się na wyjaśnienie sprawy, jeżeli ocena dotychczasowych dowodów prowadzi, w przekonaniu sądu, do wniosków niekorzystnych dla strony powołującej dalsze dowody. Oznaczałoby to bowiem pozbawienie jednej ze stron możliwości udowodnienia jej twierdzeń. Sytuacja taka jednak nie zachodzi, gdy teza dowodowa jest nieistotna dla rozstrzygnięcia lub proponowany środek jest nieprzydatny dla jej udowodnienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 2007 r., IV CSK 41/07, Lex nr 346211).

Z sytuacją taką jak w ostatnim zdaniu powołanego orzeczenia Sądu Najwyższego mamy do czynienia w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wyjaśnił, że oddalił wnioski o przesłuchanie świadka H. G. i powoda w zakresie w jakim dotyczyły ustalenia „rozmiaru szkody, poniesionych krzywd moralnych przez powoda i jego rodzinę, adekwatnego związku przyczynowego”. Z tego powodu, iż dokonał ustaleń potwierdzających to, że pozbawienie wolności powoda nie było bezprawnym naruszeniem wolności powoda, a zatem wszelkie dolegliwości stąd wynikające nie mogą być podstawą do żądania zadośćuczynienia. Odczucie przez powoda stresu oraz „zamieszanie” w wyliczeniu powodowi końca odbywania kary, mimo że spowodowane wydaniem nietrafnych orzeczeń w przedmiocie zarządzenia wykonania kary, nie stanowiły o naruszeniu jakiegokolwiek z dóbr osobistych powoda. Nadto powód nie był czynnie legitymowany do dochodzenia roszczeń z tytułu ewentualnych naruszeń dóbr osobistych członków jego rodziny. W tym stanie rzeczy ocenić należało, że przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadka i stron było dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy zbędne.

Do tego wyjaśnienia dodać jedynie można w ramach podsumowania, że skoro nie została wykazana podstawa odpowiedzialności strony pozwanej tj. bezprawności działania, to nie ma żadnego uzasadnienia dla prowadzenia postępowania dowodowego na okoliczność jakie to zachowanie (oceniane jako źródło naruszenia dóbr osobistych przez powoda) miało wpływu na powoda i jego rodzinę.

Tym samym oddalenie wniosków dowodowych z przesłuchania wskazanego świadka i powoda nie miało wpływu na wynik sprawy.

Także ostatni zarzut odnoszący się do naruszenia prawa procesowego, a to art. 102 k.p.c. nie jest trafny.

W uzasadnieniu postanowienia z dnia 19 września 2013 r., sygn. akt I CZ 183/12 (Lex nr 1388472) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że orzekanie o kosztach procesu dokonywane jest na podstawowej zasadzie odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 98 § 1 k.p.c.) oraz uzupełniających ją zasadach kompensaty, słuszności i zawinienia (art. 100 do 104¹ i art.

110 k.p.c.). Przyjęcie za podstawę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania jednej z zasad uzupełniających powinno być połączone z ustaleniem, że okoliczności sprawy przemawiają za odstąpieniem od zasady ogólnej. Wskazane wyjątki nie mogą być interpretowane rozszerzająco.

W odniesieniu do zasady słuszności w art. 102 k.p.c. określone zostały przesłanki, których zaistnienie warunkuje możliwość obciążenia strony przegrywającej jedynie częścią kosztów albo nieobciążania jej w ogóle tymi kosztami. Obejmują one wystąpienie w sprawie wypadków szczególnie uzasadnionych, które powodują, że zasądzenie kosztów na rzecz wygrywającego przeciwnika w całości, a nawet w części, byłoby sprzeczne z powszechnym odczuciem sprawiedliwości oraz zasadami współzycia społecznego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2013 r., V CZ 131/12, niepubl.; z dnia 16 stycznia 2013 r., II CZ 154/12, niepubl.). Zalicza się do tych "wypadków" okoliczności związane z przebiegiem postępowania, jak charakter dochodzonego roszczenia, jego znaczenie dla strony, przedawnienie roszczenia, subiektywne przekonanie o zasadności roszczenia wsparte na obiektywnych podstawach, które jednak doznaje osłabienia w postępowaniu apelacyjnym. Do warunków leżących poza procesem należy sytuacja majątkowa i życiowa strony (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2012 r., I CZ 26/11, niepubl.). Zwolnienie strony od kosztów sądowych nie stanowi samodzielnie o występowaniu szczególnie uzasadnionego wypadku, ale może być przyczynkiem do rozważenia, czy taki wypadek zachodzi (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 sierpnia 2011 r., II CZ 51/11, niepubl.). Zakwalifikowanie konkretnego przypadku, jako "szczególnie uzasadnionego" wymaga rozważenia całokształtu okoliczności sprawy łączących się z charakterem żądania poddanego pod osąd, przy uwzględnieniu zasad współzycia społecznego.

Zaistniała w rozpoznawanej sprawie sytuacja – przy uwzględnieniu powyższego stanowiska – przemawiała za trafnością zastosowania zasady odpowiedzialności za wynik sprawy, bowiem jak wyjaśniono sytuacja majątkowa strony nie może decydować o nieobciążaniu jej kosztami poniesionymi przez stronę wygrywającą.

Całość ustaleń faktycznych prowadzi do wniosku, iż brak jest podstaw do przyjęcia by Sąd Okręgowy naruszył art. 417 § 1 k.c. i art. 361 k.c. przez uznanie, że działanie strony pozwanej nie było bezprawne i nie istnieje adekwatny związek przyczynowy pomiędzy działaniem strony pozwanej, a szkodą w postaci naruszenia dóbr osobistych powoda.

Nie może też być mowy o naruszeniu art. 23 k.c. i art. 448 k.c. Do wywodów Sądu Okręgowego dodać jedynie można pewne ogólne uwagi.

Ocena czy w konkretnej sytuacji nastąpiło naruszenie dobra osobistego, nie może być dokonywana według miary indywidualnej wartości pokrzywdzonego, a więc według oceny subiektywnej zainteresowanego. Kryteria oceny naruszenia muszą być poddane obiektywizacji, trzeba w tym zakresie uwzględnić odczucia szerszego grona uczestników i powszechnie przyjmowane, a zasługujące na akceptację normy postępowania, w tym normy obyczajowe i wynikające z tradycji (tak m. in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 1997 r., III CKN 33/97, OSNC 1997, z. 6-7, poz. 93; wyrok Sądu Najwyższego z 16 stycznia 1976 r., II CR 692/75, OSNC 1976, z. 11, poz. 251). W świetle powyższego nie każde zdarzenie wywołujące u jednostki subiektywne odczucie naruszenia jej dóbr osobistych – stanowi fakt, któremu można przypisać skutek w postaci naruszenia dóbr osobistych jednostki. Tych kryteriów delimitacyjnych dostarcza obiektywna koncepcja naruszenia dóbr osobistych.

Według tej koncepcji dobra osobiste są „wartościami o charakterze niemajątkowym, wiążącymi się z osobowością człowieka, uznanymi powszechnie w społeczeństwie” (tak np. A. Szpunar, *Ochrona dóbr osobistych*, Warszawa 1979, s. 106; M. Pazdan (w:) *Kodeks cywilny...*, red. K. Pietrzykowski, t. 1, 2002, komentarz do art. 23; S. Rudnicki, *Ochrona dóbr osobistych na podstawie art. 23 i 24 k.c. w orzecznictwie Sądu Najwyższego w latach 1985–1991*, PS 1992, nr 1, s. 34). Dla istnienia dobra osobistego i uznania, że doszło do jego naruszenia, znaczenie mają oceny społeczne, analiza z punktu widzenia rozsądnego człowieka; nie ma natomiast znaczenia subiektywne przekonanie zainteresowanego. Odwołanie się do kryteriów obiektywnych oznacza uwzględnienie opinii występującej w społeczeństwie, a nie reakcji społeczeństwa na konkretne zachowanie pozwanego (tak też trafnie Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 września 2010 r., V CSK 19/10, OSNC-ZD 2011, nr 2, poz. 37, oraz wyroku z dnia 8 marca 2012 r., V CSK 109/11, OSNC 2012, nr 10, poz. 119). Zasadnie podkreśla się (J.S. Piątowski, glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 1976 r.,

II CR 692/75, s. 1114), że inne ujęcie tej kwestii prowadziłyby do uprzywilejowania osób, które wskutek ukrytych kompleksów albo wygórowanego wyobrażenia o sobie są nadmiernie uczulone na punkcie swej godności. Przyjęcie subiektywnych kryteriów naruszenia dóbr osobistych prowadziłyby do wniosku, że samo wniesienie powództwa jest dowodem jego zasadności.

Tak więc powód nie tylko nie wskazał na dobra osobiste, które podlegałyby ochronie ale też według kryteriów obiektywnych nie ma podstaw do zastosowania art. 23 k.c.

Mając powyższe na uwadze orzeczono na podstawie art. 385 k.p.c., a o kosztach zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wyrażoną w art. 98 k.p.c. i art. 99 k.p.c. przy przyjęciu braku podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c. z uwagi na wcześniej zaprezentowane stanowisko.

O wynagrodzeniu pełnomocnika powoda ustanowionego z urzędu orzeczono w oparciu o § 8 pkt 5, § 16 ust. 1 pkt 2 i § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. 216.1714 ze zm.)

SSA Anna Kowacz – Braun SSA Paweł Rygiel SSA Józef Wąsik